C/2026/3938

2026.9.1.

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2026. július 10.)

Szlovákia gazdaság-, szociál-, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

(C/2026/3938)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre [1] és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre [2] és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) Az (EU) 2024/1263 rendelet rögzíti, hogy a gazdasági kormányzási keret célkitűzése a rendezett és fenntartható államháztartás, a fenntartható és inkluzív növekedés, valamint a reziliencia reformok és beruházások révén történő előmozdítása, továbbá a túlzott költségvetési hiányok kialakulásának megelőzése. A rendelet értelmében a Tanács és a Bizottság az Európai Unió működéséről szóló szerződésben (a továbbiakban: EUMSZ) meghatározott célkitűzésekkel és követelményekkel összhangban többoldalú felügyeletet végez az európai szemeszter keretében. Az európai szemeszter mindenekelőtt az országspecifikus ajánlások megfogalmazását és végrehajtásának felügyeletét foglalja magában.

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1263 rendelete (2024. április 29.) a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Az Európai Parlament és a Tanács 1176/2011/EU rendelete (2011. november 16.) a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról (HL L 306., 2011.11.23., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

(2) A Bizottság 2025. november 25-én véleményt fogadott el Szlovákia 2026. évi költségvetésiterv-javaslatáról. A Bizottság ugyanezen a napon az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2026. évi jelentést, amelyben Szlovákiát azon tagállamok közé sorolta, amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra van szükség. A Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, az Európai Unióban a humán tőkéről szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, valamint a 2026. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amely elemzi a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását. A Tanács 2026. április 21-én elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást ([3]), 2026. március 9-én pedig az együttes foglalkoztatási jelentést és a humán tőkéről szóló ajánlást.

(3) A Bizottság 2025. január 29-én közzétette a versenyképességi iránytűt, azaz az Unió globális versenyképességének fellendítését célzó, a következő öt évre szóló stratégiai keretet. A versenyképességi iránytű három transzformatív tényezőt határoz meg a fenntartható gazdasági növekedés kulcsfontosságú pilléreként: innováció, dekarbonizáció és versenyképesség, biztonság. A versenyképességi iránytű – a közzététele óta – információforrásként szolgál az európai szemeszter keretében végzett munkához, biztosítva, hogy a tagállamok gazdaságpolitikája összhangban álljon az EU stratégiai céljaival, és olyan egységes megközelítést alkot a gazdasági kormányzást illetően, amely Unió-szerte előmozdítja a fenntartható növekedést, az innovációt és a rezilienciát.

(4) 2026-ban a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere továbbra is a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) ([4]) végrehajtásával párhuzamosan valósul meg, amely immár az utolsó szakaszába lépett. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek a kohéziós politikai forrásokkal együtt kulcsfontosságúak az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervekkel szemben elvárás volt, hogy hatékonyan kezeljék a legutóbbi ciklusok során kiadott releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességét vagy jelentős részét, és az európai kohéziós politika keretében finanszírozott programoknak is figyelembe kellett venniük az országspecifikus ajánlásokat. Az RRF végének közeledtével továbbra is alapvető fontosságú, hogy a tagállamok fenntartsák az RRF keretében támogatott és végrehajtott reformokat és beruházásokat, valamint építsenek azokra; ez mindenekelőtt azon reformokra és beruházásokra vonatkozik, amelyek hozzájárulnak az országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások kezeléséhez.

(5) A Bizottság 2026. június 3-án közzétette a Szlovákiára vonatkozó 2026. évi országjelentést. Ebben értékelte a 2025. évi országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Szlovákia által elért eredményeket, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Szlovákia általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján a Bizottság az országjelentésben azonosította a Szlovákia előtt álló legsürgetőbb kihívásokat. Emellett a jelentésben a Bizottság értékelte, hogy Szlovákia milyen eredményeket ért el a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztődés csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén.

([3]) HL C, C/2026/2434, 2026.4.28., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.
([4]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(6) A Bizottság – az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke alapján – Szlovákia vonatkozásában részletes felülvizsgálatot végzett. A Bizottság szolgálatai által az említett rendelet alkalmazásával összefüggésben Szlovákia makrogazdasági sebezhetőségeire vonatkozóan végzett értékelés főbb megállapításait 2026. május 20-án tették közzé ([5]). A Bizottság 2026. június 3-án megállapította, hogy Szlovákiában makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn. Szlovákia különösen a külső és az államháztartási egyenleggel, a versenyképességgel, a lakáspiaccal és a háztartások adósságállományával kapcsolatos sebezhetőségekkel szembesül, miközben a szakpolitikai intézkedések továbbra is korlátozottak. Bár 2025-ben a folyó fizetési mérleg hiánya az alacsonyabb energiaáraknak és az erősebb exportnak köszönhetően csökkent, 2026-ban a külső környezet romlásával várhatóan nőni fog. A költségvetési hiány 2025-ben csökkent, de továbbra is nagy, és rontja az ország külső egyenlegét; emellett az előrejelzések szerint e hiány – változatlan szakpolitikákat feltételezve – 2026-ban nagyrészt változatlan marad, 2027-ben pedig emelkedni fog, ami magasabb államadósságot eredményez. Az infláció 2025-ben jóval meghaladta az euróövezetben mért értéket, részben a héamértékek emelkedése miatt, és a maginfláció az előrejelzések szerint 2026-ban a legmagasabbak között marad az euróövezeten belül. A gyorsan növekvő fajlagos munkaerőköltségek tovább gyengítették a versenyképességet, és 2026-ban várhatóan továbbra is viszonylag gyorsan emelkednek. A lakásárak az alacsonyabb jelzáloghitel-kamatok nyomán 2025-ben megugrottak, és a korlátozott kínálat miatt valószínűleg továbbra is meredeken emelkednek majd. Az alacsonyabb kamatlábak és a magasabb jövedelmek miatt a háztartások hitelfelvétele is nőtt. A szakpolitikai előrelépés korlátozott volt. Ami a jövőt illeti, a munkát terhelő adók, a versenyképesség, a lakáskínálat és a költségvetési politika kulcsfontosságú kérdéseinek eredményes kezelése csökkentené a sebezhetőségeket.

(7) A Tanács 2025. január 21-én a Bizottság értékelése és ajánlása alapján ajánlást fogadott el, amelyben jóváhagyta Szlovákia nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervét ([6]). A terv a 2025–2028-as időszakot fedi le, és négy évre elosztott költségvetési kiigazítást irányoz elő. A Tanács a nettó kiadások maximális növekedési rátáira vonatkozóan a következő ajánlást tette: 2025-ben 3,8 %, 2026-ban 0,9 %, 2027-ben 1,6 %, 2028-ban pedig 1,5 %. Ez a 2023-as referenciaévhez viszonyítva a következő maximális kumulatív növekedési rátáknak felel meg: 2025-ben 10,3 %, 2026-ban 11,2 %, 2027-ben 13,0 %, 2028-ban pedig 14,8 %. A 2025–2028-as időszakban a nettó kiadások e maximális növekedési rátái egybeesnek a korrekciós pályával, amint azt a Tanács az EUMSZ 126. cikkének (7) bekezdése alapján 2025. január 21-én a túlzott hiány megszüntetése érdekében ajánlotta ([7]); a Szlovákiára vonatkozó túlzotthiány-eljárás fel van függesztve.

(8) Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és annak következményei egzisztenciális kihívást jelentenek az Európai Unió számára. A Bizottság felkérte a tagállamokat arra, hogy összehangoltan aktiválják a Stabilitási és Növekedési Paktum nemzeti mentesítési rendelkezését a védelmi kiadások gyors és jelentős növelésére irányuló uniós erőfeszítések támogatása érdekében ([8]), és ezt a javaslatot az Európai Tanács a 2025. március 6-i ülésén üdvözölte. Szlovákia kérése nyomán a Tanács 2025. július 8-án a Bizottság ajánlása alapján ajánlást fogadott el, amelyben engedélyezte Szlovákia számára, hogy eltérjen a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátáitól ([9]). A nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása által érintett időszak (2025–2028) lehetővé teszi Szlovákia számára, hogy felülvizsgálja a kormányzati kiadások prioritási sorrendjét vagy növelje az államháztartási bevételeket annak érdekében, hogy a védelmi kiadások tartós megemelése középtávon ne veszélyeztesse a költségvetési fenntarthatóságot.

(9) Szlovákia 2026. április 30-án benyújtotta az elért eredményekről szóló, 2026. évi éves jelentését ([10]), amely a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátájának betartását, valamint az európai szemeszter országspecifikus ajánlásaiban megjelölt fő kihívásokra reagáló reformok és beruházások végrehajtását taglalja. Szlovákiának az elért eredményekről szóló éves jelentésébe a helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtása terén tett előrehaladásról – az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban – készített féléves jelentések is beépülnek.

([5]) SWD(2026) 142 final.

([6]) A Tanács ajánlása (2025. január 21.) Szlovákia nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervének jóváhagyásáról (HL C, C/2025/645, 2025.2.10., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/645/oj).

([7]) A Tanács 2025. január 21-én elfogadott ajánlása a Szlovákiában fennálló túlzott hiány megszüntetéséről. A Szlovákiával szembeni túlzotthiány-eljárással kapcsolatos összes dokumentum megtalálható a következő címen: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/slovakia_en.

([8]) A Bizottság közleménye – A megnövekedett védelmi kiadások kezelése a Stabilitási és Növekedési Paktum keretében, Brüsszel, 2025.3.19., C(2025) 2000 final.

([9]) A Tanács ajánlása (2025. július 8.) a nettó kiadásoknak a Tanács által az (EU) 2024/1263 rendelet alapján meghatározott maximális növekedési rátájától való eltérés Szlovákia számára történő engedélyezéséről (A nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása), (HL C, C/2025/3974, 2025.8.20., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3974/oj).

([10]) Az elért eredményekről szóló 2026. évi jelentések a következő internetcímen érhetők el: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

(10) A reál-GDP 2025-ben 0,8 %-kal nőtt, a HICP-infláció pedig 4,2 % volt. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2026-ban 0,8 %-kal, 2027-ben pedig 1,5 %-kal nő, a HICP-infláció pedig 2026-ban 4,3 %, 2027-ben pedig 3,2 % lesz.

(11) Az Eurostat által szolgáltatott adatok alapján ([11]) Szlovákia GDP-arányos államháztartási hiánya a 2024. évi 5,3 %-ról 2025-ben 4,5 %-ra csökkent. A hiány 2025. évi csökkenése főként a konszolidációs intézkedéseket és az egyes katonai felszerelések késedelmes szállítása miatt a vártnál alacsonyabb védelmi beruházásokat tükrözi. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése 2026-ra a GDP 4,6 %-ának, 2027-re pedig a GDP 5,4 %-ának megfelelő költségvetési hiányt valószínűsít. A 2026. évi marginális növekedés elsősorban a beruházások növekedéséből ered, amely a katonai felszerelések előző évben elhalasztott szállítására vezethető vissza. A hiány 2027. évi növekedése főként a katonai felszerelések várható leszállításának tudható be.

(12) A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal ([12]) 2025-ben restriktív volt, a GDP 1,1 %-ának megfelelő mértékben. Az előrejelzés szerint 2026-ban és 2027-ben egyaránt restriktív lesz, a GDP 0,5 %-ának, illetve 1,1 %-ának megfelelő mértékben.

(13) Az Eurostat által szolgáltatott adatok alapján ([13]) Szlovákia GDP-arányos államadóssága a 2024. végi 59,7 %-ról 2025 végére 61,4 %-ra nőtt. Az államadósság-ráta 2025. évi növekedése főként az elsődleges államháztartási hiány magas szintjét tükrözi. Emellett az a tény, hogy a kamatkiadások gyorsabban növekednek, mint a gazdaság, hozzájárul az adósságdinamika növekvő trendjéhez. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint a GDP-arányos államadósság 2026 végére 63,7 %-ra, 2027 végére pedig 66,9 %-ra fog növekedni. A 2026. és 2027. évi növekedés főként az államháztartási hiány tartósan magas szintjét tükrözi.

(14) Az Eurostat adatai alapján ([14]) Szlovákia védelemre fordított államháztartási kiadásai 2025-ben összesen a GDP 2,0 %-át tették ki, ami a 2021-es referenciaévhez képest GDP-arányosan 0,6 százalékpontos növekedést jelent. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint 2026-ban ennek szintjében nem várható változás. Ez a 2021-es referenciaévhez képest GDP-arányosan 0,6 százalékpontos növekedésnek felel meg. ([15])

(15) Az Unió továbbra is szembesül az energiaellátási zavarok és a fokozott áringadozás kockázatával, amit tovább súlyosbítanak a globális olaj- és gázpiacokat érintő geopolitikai feszültségek. A 2022–2023-as energiaválság tapasztalatai azt mutatják, hogy a széles körű és nem célzott intézkedések jelentős költségvetési terhekkel járnak, valamint szociális és gazdasági szempontból nem hatékonyak. A közel-keleti háború 2026. februári kitörése óta Szlovákia nem fogadott el új költségvetés-politikai intézkedéseket a magas energiaárak háztartásokra és vállalkozásokra gyakorolt hatásának enyhítésére ([16]).

([11]) Eurostat – Euromutatók, 2026.4.22.

([12]) A költségvetési irányvonal az államháztartás mögöttes költségvetési pozíciójában bekövetkezett éves változás mérőszáma. Mind a nemzeti finanszírozású, mind az uniós költségvetésből finanszírozott költségvetési politikákból eredő gazdasági impulzus értékelésére irányul. A költségvetési irányvonal a következők különbözeteként mérhető: i. a középtávú potenciális növekedés és ii. a diszkrecionális bevételi intézkedéseket nem tartalmazó, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból nyújtott vissza nem térítendő támogatások (grants) által finanszírozott kiadásokat azonban tartalmazó elsődleges kiadások változása.

([13]) Eurostat – Euromutatók, 2026.4.22.

([14]) Eurostat, *government expenditure by classification of functions of government (COFOG)* (államháztartási kiadások a kormányzati funkciók osztályozása (COFOG) szerint).

([15]) A védelmi kiadások NATO szerinti fogalommeghatározása eltér a COFOG szerinti fogalommeghatározástól. Továbbá eltérések fordulhatnak elő a kiadások – különösen a katonai felszerelésekkel kapcsolatos kiadások – elszámolásának időpontja következtében is, mivel a NATO-n belüli jelentéstétel nem a nemzeti számlák szabályait követi az elszámolás időpontja tekintetében.

([16]) Ez a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzésének zárónapján (2026. május 4.) fennálló helyzetet tükrözi.

(16) A Bizottság számításai alapján Szlovákiában a nettó kiadások 2025-ben 1,7 %-kal, 2024-ben és 2025-ben pedig kumulatívan 5,4 %-kal nőttek. A nettó kiadások 2025. évi növekedése nem éri el az ajánlott maximális növekedési rátát. A 2024. és a 2025. évet együtt vizsgálva a nettó kiadások kumulatív növekedési rátája is az ajánlott maximális növekedési ráta alatt marad.

(17) A Bizottság számításai alapján Szlovákiában a nettó kiadások 2026-ban várhatóan 2,9 %-kal nőnek, a 2024., a 2025. és a 2026. évet együtt vizsgálva pedig kumulatívan 8,4 %-kal. A nettó kiadások előrejelzett növekedése 2026-ban meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, évesítve, GDP-arányosan 0,8 %-os eltérést eredményezve. A 2024., a 2025. és a 2026. évet együtt vizsgálva a nettó kiadások előrejelzett kumulatív növekedési rátája az ajánlott maximális növekedési ráta alatt marad ([17]).

(18) Emellett a költségvetési eljárás meglévő kiadási felülvizsgálatának elégtelen végrehajtása gátolja, hogy e felülvizsgálat nyomán olyan megtakarításokat lehessen elérni, amelyek egyébként javíthatnák az államháztartást.

(19) 2025-ben Szlovákiában az adóék (a munkából származó jövedelmek adóztatása) valamennyi kereseti szint esetében az uniós átlag felett maradt, különösen az alacsony jövedelműek esetében. A kötelező társadalombiztosítási és egészségügyi járulékok közelmúltbeli emelése tovább növelte e csoport adóékét. Szlovákiában a rendszeres ingatlanadókból származó bevételek továbbra is alacsonyak és elmaradnak az uniós átlagtól, főként a területalapú ingatlanadó-rendszer miatt, amelyben az ingatlanokat a piaci érték helyett a terület alapján adóztatják, ami korlátozza a jövedelemtermelést, csökkenti a méltányosságot és hozzájárul az ingatlanárakra nehezedő, felfelé ható nyomáshoz. A környezetvédelmi adókból – többek között a közlekedésre, a szennyezésre és a természeti erőforrások felhasználására kivetett adókból – származó bevételek következetesen elmaradnak az uniós átlagtól, ami azt jelzi, hogy kiaknázatlan lehetőségek rejlenek a „szennyező fizet” elv megerősítésében.

(20) Az elmúlt két évben jelentősen nőttek a társasági adók, a társasági adó három sávjának 2025. januári bevezetése pedig tovább bonyolította a helyzetet. A nagyvállalatok tényleges adókulcsa és jogszabályban előírt társaságiadó-kulcsa egyaránt meghaladja az uniós átlagot. Az üzleti környezetet tovább akadályozza a pénzforgalmi szolgáltatásokra nemrégiben kivetett adó. Eközben az általános héamérték 20 %-ról 23 %-ra történő emelése további adóterhet rótt a háztartásokra, míg két kedvezményes héamérték, amely számos árut és szolgáltatást érint, bonyolítja a rendszert és növeli az adókiadásokat. Emellett az ingatlanértékesítésből származó tőkenyereség öt év elteltével adómentes, ami szűkíti az adóalapot és ösztönzi a hosszú távú lakásberuházásokat. Szlovákia héabevétel-kiesése csökkent ugyan, de továbbra is meghaladja a 8,2 %-os uniós átlagot. Bár Szlovákia haladást ért el az adóigazgatása digitalizálása terén, a további előrelépések – különösen a már végrehajtás alatt álló elektronikus számlázás és az előre kitöltött adóbevallások terén – hozzájárulhatnak az adóbevétel-kiesés csökkentéséhez, a megfelelés egyszerűsítéséhez és a költségek mérsékléséhez. Ugyanakkor az elektronikus szja-bevallás aránya továbbra is alacsony, és jóval elmarad az uniós átlagtól.

(21) A szociális jóléti rendszer az elmúlt években fokozatosan bővült, és egyre költségesebbé vált. A széles körű szociális ellátások, például az állandó 13. havi nyugdíj, a szülőket célzó jövedelemadó-allokáció és az energiatámogatások nem célozzák meg hatékonyan a veszélyeztetett csoportokat, a jelenleg a háztartások 90 %-ára kiterjedő energiaügyi intézkedések pedig továbbra is torzítják a piaci árjelzéseket.

([17]) Mivel Szlovákia igénybe veszi a nemzeti mentesítési rendelkezés szerinti rugalmassági mechanizmust, a megfelelés értékelése ez utóbbi összehasonlításra összpontosít.

(22) Szlovákia továbbra is súlyos lakáshiánnyal küzd, továbbra is az egy főre jutó legalacsonyabb lakásállománnyal rendelkezik az EU-ban, miközben az építési tevékenység tovább gyengül, mivel 2025 első felében csak 7 241 új lakás építése kezdődött meg. Ez a visszaesés összhangban van a lakásfejlesztés szélesebb körű visszaesésével, mivel az építési engedélyek száma, amely 2021-ben volt a legnagyobb, azóta 2024-ben folyamatosan csökkent, így Szlovákia teljes lakásállománya jóval elmarad az uniós átlagtól. Bár elfogadásra került az engedélyezési eljárások egyszerűsítését célzó új építési jogszabály, a végrehajtása még korai szakaszban van, és a hatások még váratnak magukra. A bérleti ágazat hasonlóképpen alulfejlett: a bérlakások aránya messze elmarad az uniós átlagtól, és nem növekszik. A népszámlálási adatok azt mutatják, hogy a magánbérlakások száma jelentősen csökkent, és 2021-ben mindössze 0,86 %-ra esett vissza. A szociális bérlakások száma szintén messze nem elegendő, és a teljes állomány mindössze 2,5 %-át teszi ki, ami az egyik legalacsonyabb arány az EU-ban. Ezek a rendszerszintű hiányok aránytalanul érintik a marginalizált közösségeket, különösen a roma családokat, amelyeknek 86 %-a túlzsúfolt körülmények között él, gyakran szegregált településeken, ahol nem áll rendelkezésre olyan alapvető infrastruktúra, mint a vízhez való megbízható hozzáférés. A bizonytalan lakhatási körülmények akadályozzák az oktatásba és a foglalkoztatásba való integrációjukat. Szlovákiában az elmúlt évtizedben emellett jelentősen nőtt a hajléktalanság. E kihívásokat súlyosbítja, hogy a lakhatási támogatások csak a bérleti költségek minimális részét fedezik, és nem nyújtanak érdemi támogatást a bérleti díjak megfizethetőségéhez.

(23) A helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom szereplői és más releváns érdekelt felek szisztematikus, érdemi és időben történő bevonása továbbra is alapvető fontosságú a széles körű szerepvállalás biztosításához és ezáltal az uniós finanszírozási eszközök sikeres végrehajtásához, valamint az európai szemeszter összefüggésében is.

(24) Az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA), az Igazságos Átmenet Alapból (IÁA), az Európai Szociális Alap Pluszból (ESZA+) és a Kohéziós Alapból (KA) nyújtott támogatásokból finanszírozott kohéziós politikai programok szlovákiai végrehajtása továbbra is elmarad az uniós átlagtól, mind a projektkiválasztás, mind a kifizetések tekintetében. Fontos fokozni és felgyorsítani a beruházások gyors megvalósítását biztosító erőfeszítéseket, ügyelve a gyakorlati hatásuk maximalizálására is. Szlovákia a kohéziós politikai programjai keretében már jelenleg is tesz lépéseket a versenyképesség javítása és a növekedés fellendítése érdekében. Szlovákia azonban továbbra is kihívásokkal néz szembe a végrehajtás terén, többek között a K+F beruházásokkal és az innovációval, a digitalizációval, a természet és a biológiai sokféleség védelmével, valamint a romák befogadásával kapcsolatban. Ugyanakkor Szlovákiának fel kell gyorsítania az IÁA végrehajtását, mivel a források folyósítása 2026 végéig esedékes. Alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy a Szlovákia által a kohéziós politikai alapok félidős felülvizsgálata során azonosított új beruházásokat – különös tekintettel azokra, amelyek a félidős felülvizsgálatról szóló rendeletben ([18]) meghatározott öt prioritáshoz kapcsolódnak – gyorsan és hatékonyan valósítsák meg.

(25) Szlovákia keleti határ menti régiói további kihívásokkal néznek szembe, amelyek rontják a gazdasági és társadalmi fejlődési kilátásokat, mivel súlyosbítják a meglévő strukturális kihívásokat. Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújának hatása fokozza a biztonsági nyomást, megzavarja a határokon átnyúló gazdasági tevékenységeket, és csökkenti a beruházások vonzerejét.

(26) Szlovákia számos kihívással néz szembe az üzleti környezet és a közigazgatás, a digitalizáció, a kutatás és innováció, az igazságszolgáltatási és korrupcióellenes rendszer, a dekarbonizáció és az ipar átalakítása, a kibocsátásmentes mobilitás fejlesztése, a munkaerőpiac, az oktatás, valamint az egészségügy terén.

(27) Szlovákia üzleti környezetében továbbra is akadályt jelent a kiszámíthatatlan szabályozási keret. A gyorsított jogalkotási eljárások gyakori alkalmazása és a parlamenti képviselők által kezdeményezett gyakori módosítások, amelyek gyakran megkerülik a standard hatásvizsgálatokat és az érdekelt felekkel folytatott konzultációkat, hozzájárulnak a szabályozási instabilitáshoz. Formálisan létezik ugyan minőségi jogalkotási keret, de alkalmazása következetlen és nagyrészt formalista, ami korlátozza a hatékonyságát a jogalkotás minőségének és kiszámíthatóságának javítása terén. Ennek eredményeként az érdekelt felekkel folytatott konzultációk és a hatásvizsgálatok nem épültek be megfelelően a jogalkotási eljárásba, és a közelmúltbeli intézkedések – többek között a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében hozott intézkedések – csak marginális javulást eredményeztek. Az adminisztratív terhek ugyanakkor továbbra is magasak, az összetett eljárások és megfelelési követelmények pedig továbbra is akadályozzák az üzleti tevékenységet. Végezetül Szlovákiában továbbra is fennállnak az egységes piac szabályozási és adminisztratív akadályai, amelyek hatással vannak a határokon átnyúló szolgáltatásnyújtásra és a letelepedés szabadságára, különösen az összehangolatlan járművezetési tilalmak és a korlátozó kiskereskedelmi szabályok révén.

([18]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2025/1914 rendelete (2025. szeptember 18.) az (EU) 2021/1058 és az (EU) 2021/1056 rendeletnek a félidős felülvizsgálat keretében egyes stratégiai kihívások kezelésére irányuló egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról.

(28) A helyi kormányzási struktúrák széttagoltsága továbbra is akadályozza a minőségi közszolgáltatások nyújtását. Számos kis helyi önkormányzat, amely gyakran korlátozott közigazgatási kapacitással és a felelősségi köréhez képest elégtelen finanszírozással rendelkezik, korlátozza a hatékony beruházástervezést és az uniós források felhasználását. Bár történt némi előrelépés a központi szintű stratégiai koordináció javítása és a közigazgatási kapacitások helyi szintű összevonása terén a megosztott szolgáltatási központok kísérleti projektje révén, a helyi önkormányzatok közötti együttműködés továbbra is korlátozott, és még nem került sor a helyi kormányzás átfogó reformjának kezdeményezésére.

(29) A közelmúltbeli jogszabályi változások kedvezőtlenül befolyásolták a közbeszerzés átláthatóságát és versenyét. A közzétételi értékhatárok növelése és az eljárások egyszerűsítése csökkentette az adminisztratív terheket, ugyanakkor kockázatot is jelentett a versenyre és az átláthatóságra nézve, különösen az értékhatár alatti szerződések esetében. A közbeszerzési eljárások továbbra is hosszadalmasak, és továbbra is a legalacsonyabb ár szerinti odaítélési kritériumok dominálnak, ami korlátozza a minőséggel és az életciklusköltségekkel kapcsolatos megfontolások figyelembevételét. A hatékony felügyelet biztosítása, valamint az illetékes hatóságok által a verseny és az átláthatóság biztosításában betöltött szerep megerősítése elengedhetetlen a közkiadások hatékonyságának javításához és a jó kormányzás támogatásához.

(30) Az igazságszolgáltatási rendszerrel és a korrupcióellenes kerettel kapcsolatos aggályok továbbra is fennállnak, a magas szinten elkövetett korrupció felderítésére, kivizsgálására és büntetőeljárás alá vonására irányuló kapacitás pedig tovább gyengült. A Szlovákiában folytatott üzleti tevékenység során a korrupció érzékelése továbbra is nagyon magas, illetve az azzal kapcsolatban jelentett tapasztalatok továbbra is nagyon gyakoriak. A szakosodott korrupcióellenes ügynökségek (a Különleges Ügyészség és a Nemzeti Bűnügyi Ügynökség) felszámolásából, valamint a büntetőjogi reformból – amely lerövidítette az elévülési időket és csökkentette a korrupciós bűncselekményekért kiszabott büntetéseket – eredő, 2024-ben és 2025-ben azonosított kockázatok továbbra is fennállnak. Ehhez társul a főügyész azon hatáskörének gyakorlása, hogy a tárgyalást megelőző szakaszban megsemmisítheti az alsóbb szintű ügyészek és a bűnüldöző hatóságok jogerős határozatait. A rendőrség és az ügyészség átszervezését követően a felderített és büntetőeljárás alá vont korrupciós ügyek száma meredeken csökkent. Számos nagy horderejű korrupciós ügyet helyrehozhatatlanul érintett a korrupciós bűncselekményekre vonatkozó szankciók alacsonyabb szintje és az elkövetők bíróság elé állítására rendelkezésre álló idő lerövidítése. 2025 decemberében a visszaélést bejelentő személyek védelmével foglalkozó hivatal felszámolására irányuló kísérlet további aggályokat vetett fel a korrupcióellenes kerettel kapcsolatban, és a potenciális visszaélést bejelentő személyek félnek attól, hogy információkkal szolgáljanak a magas szinten elkövetett korrupcióról. Összességében ezek a fejlemények még inkább rávilágítottak a megbízható korrupcióellenes keret hiányára, ami jelenleg elősegíti az indokolatlan beavatkozást. Jelentős erőfeszítésekre van szükség az illetékes hatóságok elégtelen szakosodása tekintetében feltárt hiányosságok felszámolásához.

(31) Az igazságügyi rendszert illetően sor került az igazságügyi térkép reformjára, amelynek értékelése folyamatban van. Ugyanakkor továbbra is aggályok merülnek fel az igazságszolgáltatás függetlenségének még mindig elégtelen biztosítékaival kapcsolatban, különösen a Bírói Tanács tagjait illetően, akiknek hatásköre tovább bővült, például a fegyelmi eljárásokban, bár a kormány a közelmúltban kezdeményezéseket tett hivatalukból való felmentésükre vonatkozóan. Ezek a fejlemények közvetlen kockázatot jelentenek Szlovákia üzleti és szabályozási környezetére nézve.

(32) Szlovákia mind a városi, mind a vidéki területeken előrelépést tett a digitális infrastruktúra terén, a távközlési magánszolgáltatók pedig beruháztak a gigabites és az 5G hálózatokba. A korlátozott közkiadású vidéki területek viszonylag alacsony lefedettsége azonban további erőfeszítéseket tesz szükségessé. A 2025-ben bevezetett jogalkotási intézkedések – többek között az építési jogszabály és a gigabites infrastruktúráról szóló jogszabály – várhatóan támogatni fogják a digitális infrastruktúra kiépítését, de a szabályozás terén továbbra is kihívások állnak fenn. A digitális technológiák lassú elterjedése Szlovákiában továbbra is akadályozza a versenyképességet és a növekedést: 2025-ben a kis- és középvállalkozások (kkv-k) mindössze 57 %-a éri el a legalább alapvető digitális intenzitást, szemben a 71 %-os uniós átlaggal. A megfelelő digitális készségek és továbbképzési lehetőségek hiánya a munkavállalók körében, valamint az IKT-szakemberek vonzásának nehézségei jelentős kihívást jelentenek a vállalkozások számára. A számos, folyamatban lévő erőfeszítés ellenére a széttagoltság, a felhasználói élményre való összpontosítás hiánya és a lassú e-kormányzati szolgáltatás rontja a reformok hitelességét, ami rávilágít arra, hogy javítani kell az adatkormányzást, az interoperabilitást és az e-kormányzati szolgáltatások további integrációját.

(33) A 2025-ben „feltörekvő innovátornak” minősített Szlovákiában nő az egyenlőtlenség az ország teljesítménye és az uniós átlag között. A közszektor K+F-re fordított kiadásai a 2023. évi 0,45 %-ról 2024-ben 0,39 %-ra csökkentek, ami jelentősen elmarad az uniós átlagtól. 2023-ban a kormány kötelezettséget vállalt arra, hogy fenntartja az állami K+F-kiadások éves növekedési pályáját, és a kiadásoknak 2030-ra el kell érniük a GDP 0,67 %-át. Ezt a pályát fenn kell tartani Szlovákia versenyképességének javítása érdekében, kiegészítve a továbbra is kritikusan alacsony K+F magánberuházások további ösztönzésével.

(34) A szlovák K+I környezet továbbra is széttagolt, és korlátozott előrelépésre került sor a vállalkozások és a kutatási ágazat közötti együttműködés javítása terén. A K+I-ökoszisztéma nem kiszámítható a fejletlen intézményi keret miatt, amelyhez nem társulnak egyértelmű felelősségi körök. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében kidolgozott, a támogatások odaítélésére és a tudástranszferre vonatkozó nemzetközi értékelések elvégzéséhez kapcsolódó gyakorlatok előmozdítása kulcsfontosságú lesz a kutatási eredmények minőségéhez való hozzájárulás és a sikeres kereskedelmi hasznosításuk valószínűségének növelése szempontjából. A vállalkozások és a tudományos körök közötti együttműködés és különösen a technológiatranszfer további ösztönzése érdekében Szlovákia számára előnyös lenne, ha követné az egyetemeken létrejött szellemitulajdon-jogok tulajdonjogával kapcsolatos bevált nemzetközi gyakorlatokat.

(35) A kkv-k K+F-be való beruházási lehetőségei korlátozottak, mivel a jelenlegi K+F adókedvezmény-rendszer a nagyobb vállalatok javára torzult. A K+F-ösztönzőrendszerek javítása és a K+F-politikáknak a kkv-kra való fokozottabb összpontosítása ösztönzőleg hathat Szlovákia növekedési potenciáljára.

(36) Szlovákia gazdasága – beleértve nagy és energiaigényes ipari ágazatát – a korszerűsítési erőfeszítések és az éghajlat-politikai célkitűzések teljesítése közepette továbbra is versenyképességi kihívásokkal néz szembe. Az ipar az energiafogyasztás és a szén-dioxid-intenzitás tekintetében továbbra is jelentős ágazat, bár az elmúlt években a hatékonyságnövekedés és a strukturális változások miatt mindkettő csökkent. A magas energiaárak továbbra is jelentős kihívást jelentenek a vállalkozások számára, ami strukturális problémákat tükröz. A dekarbonizációra való költséghatékony átállásnak az ipari versenyképesség fenntartása mellett történő megvalósítása érdekében Szlovákiának továbbra is be kell ruháznia az energiahatékonyságba, és elő kell mozdítania az ipari folyamatok villamosítását. Ezt a villamos energia és a földgáz árának arányát javító intézkedésekkel is ösztönözni lehetne. A „nettó zéró” gyártási technológiák előállítása terén a hazai gyártásban rejlő lehetőségek továbbra is kiaknázatlanok. A kialakulóban lévő iparágak uniós értékláncokba való integrálása és az innovációvezéreltebb termékek felé való elmozdulás továbbra is kulcsfontosságú lehetőség a szlovák gazdaság számára.

(37) Szlovákia a földgázellátás diverzifikálására és a kereslet csökkentésére irányuló erőfeszítései ellenére továbbra is erősen függ az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól, ami külső kockázatoknak teszi ki az országot. 2025-ben a felhasznált földgáz több mint 50 %-a és a felhasznált olaj több mint 80 %-a orosz eredetű volt. Szlovákia villamosenergia-szerkezetében a megújuló energiaforrások aránya 2025-ben a legalacsonyabbak között volt az EU-ban, az ország szélenergia-potenciálja pedig továbbra is kiaknázatlan. Szlovákia dekarbonizációja a szén 2023-as fokozatos kivezetését követően elsősorban az atomenergiára támaszkodik. Az átlagos villamosenergia-árakat továbbra is jelentősen befolyásolja a drága földgáz. A villamosenergia-termelésben való részarányának csökkentése hozzájárulna Szlovákia villamosenergia-rendszerének stabilizálásához, a megfizethetőbb villamosenergia-árak biztosításához és a versenyképesség támogatásához. Szlovákia a helyreállítási és rezilienciaépítési terve részeként lépéseket tett a megújuló energia elterjedésének felgyorsítása és a jogszabályi keret javítása érdekében, de a megújuló energiaforrások bevezetése továbbra is nagyon lassan halad. A megújulóenergia-befektetők számára a hosszú távú biztonság hiánya továbbra is az új projektek kidolgozásának egyik fő strukturális akadálya. Különösen a villamosenergia-aukciók alkalmazásának kiterjesztése és a hosszú távú szerződések léptékváltása támogatná a nagyobb megújulóenergia-projektek fejlesztését, miközben új dekarbonizációs megoldásokat tenne lehetővé az energiaigényes iparágak számára.

(38) Az ipar villamosítása és a fenntartható mobilitás iránti megnövekedett igények kielégítése érdekében további erőfeszítésekre van szükség az új hálózati beruházások felgyorsításához és a kapacitás növeléséhez. A fűtési és hűtési ágazat dekarbonizációjának a megújuló megoldások nagyobb mértékű használata révén történő előmozdítása elősegítené az éghajlat-politikai célkitűzések elérését, és hozzájárulna a megfizethetőbb energiaárakhoz. A villamosítás előmozdítása mellett a fűtés alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való átállását a geotermikus megoldások kibővítésével is lehetne fokozni, mivel Szlovákia egyes helyszínein kedvezőek a geológiai körülmények.

(39) A kibocsátásmentes mobilitásnak nagyon alacsony az elterjedtsége Szlovákiában, amit jól példáz, hogy a kibocsátásmentes járművek nyilvántartásba vételének százalékos aránya itt az egyik legalacsonyabb az EU-ban, valamint hogy a kibocsátásmentes elektromos és hidrogén-töltőinfrastruktúra kiépítése is késedelmes. Bár Szlovákia a helyreállítási és rezilienciaépítési terve keretében elfogadott néhány reformot, a kibocsátásmentes járművek és infrastruktúra bevezetését támogató ösztönzők még nem valósultak meg. Az elektromos közlekedésre vonatkozó cselekvési tervben felvázolt ösztönzők bevezetése elengedhetetlen ahhoz, hogy a magánszektor jelentős további beruházásokat hajthasson végre. Hasonlóképpen, a szlovák vasúti közlekedési infrastruktúra korszerűsítése is lassan halad, ami mind az utasok, mind a kereskedelmi felhasználás szempontjából korlátozza vonzerejét. Emellett Szlovákia nem rendelkezik a nemzeti közlekedési infrastruktúra építésének és felújításának hosszú távú finanszírozására vonatkozó központosított megközelítéssel. Ezen javítani lehetne a közlekedési infrastruktúra fejlesztéséhez és fenntartásához nyújtott rögzített és kiszámítható nemzeti költségvetési hozzájárulásokkal, amelyeket az európai, illetve a köz- és magánszféra általi finanszírozás mellett lehetne felhasználni. Emellett a közlekedésiinfrastruktúra-fejlesztés és -karbantartás felgyorsítása érdekében tovább kell észszerűsíteni a beruházás előtti szakaszokat. Szlovákiában ezenfelül – különösen a vidéki területeken – a megfelelő közlekedési lehetőségek hiánya gyakran korlátozza a mobilitást és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést az érintett alacsony jövedelmű háztartások számára. Lemaradás tapasztalható különösen a tömegközlekedési összeköttetések, valamint az aktív mobilitási lehetőségek, az igényalapú közlekedési intézkedések és az alacsony jövedelmű háztartásokat célzó szociális taxik bevezetése terén a leginkább érintett régiókban, például Közép- és Kelet-Szlovákiában.

(40) Bár Szlovákia rendelkezik az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó tervvel, az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciára vonatkozó szakpolitikák végrehajtása terén elmaradás figyelhető meg az intézményi felkészültség hiánya, a regionális és helyi szintű tudatosság alacsony szintje és a minisztériumok közötti elégtelen együttműködés miatt. A vízminőség és a vízgazdálkodás továbbra is romlik, többek között a hidromorfológiai változások és a növényvédő szerekkel való szennyezettség miatt, ami hatással van az ipar és a mezőgazdaság termelékenységére, valamint az emberi egészségre. Bár történt némi előrelépés a csomagolási hulladék újrafeldolgozása terén, Szlovákia továbbra is ki van téve annak a kockázatnak, hogy nem teljesíti a települési hulladékra és a csomagolási hulladékra vonatkozó célértékeket, valamint a hulladéklerakókban elhelyezett települési hulladékra vonatkozóan 2035-re kitűzött célértéket. A mezőgazdaság, az erdészet és a vízzel kapcsolatos iparágak termelékenységét az ökoszisztémák romló jellege is befolyásolja, ami jelentős gazdasági hatásokkal jár. Ezt főként olyan terhelések okozzák, mint a nem fenntartható erdőgazdálkodás és mezőgazdaság, az infrastruktúra fejlesztése és az invazív fajok.

(41) Tekintettel arra, hogy a humán tőke döntő szerepet játszik az Unió versenyképességének és stratégiai autonómiájának fokozásában, a Tanács 2026-ban azt ajánlotta, hogy a tagállamok hozzanak intézkedéseket azoknak a humán tőkével kapcsolatos strukturális kihívásoknak a készségek, valamint az oktatás és a képzés területén való sürgős kezelése érdekében, amelyek akadályozzák a versenyképességet. A Szlovákiának címzett 2026. évi országspecifikus ajánlások hozzájárulhatnak az Európai Unióban a humán tőkéről szóló tanácsi ajánlás végrehajtásához.

(42) Az alulreprezentált csoportok, különösen a romák, az alacsony képzettségűek és az idősebb munkavállalók magas tartós munkanélkülisége továbbra is kihívást jelent, és fokozza a készséghiányt, valamint a regionális egyenlőtlenségeket. Bár az ország keleti régióiban rosszabb a helyzet, továbbra is alacsony az olyan szakpolitikákba történő beruházások aránya, amelyek segítik a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportokat abban, hogy munkát találjanak vagy megtartsák azt. A munkaerőpiacon való részvételt – különösen a nők esetében – a megfizethető, magas színvonalú kisgyermekkori (különösen a három év alatti gyermekek részére biztosított) nevelési és gondozási szolgáltatások elégtelen rendelkezésre állása és igénybevétele is akadályozza, ami különösen érinti a hátrányos helyzetű csoportokat. Emellett továbbra is nagyon korlátozottak a rugalmas munkafeltételek, például a részmunkaidős és a távmunka-lehetőségek.

(43) Szlovákia oktatási és készségfejlesztési rendszere tartós kihívásokkal néz szembe, ami korlátozza a hosszú távú növekedést és a munkaerőpiaci eredményeket. Korlátozott előrelépés történt az alapkészségek megerősítése terén, különösen a hátrányos helyzetű tanulók körében, beleértve a marginalizált roma közösségeket. A közelmúltbeli jogalkotási reformok olyan intézkedéseket vezettek be, amelyek célja a matematikai műveltség javítása és az alapvető kompetenciák megerősítése. A tanulók nagy része nem rendelkezik minimális jártassággal az alaptantárgyak terén, az eredmények pedig elmaradnak az uniós átlagtól. A hiányzás és a korai iskolaelhagyás – különösen a vidéki területeken – tovább rontja az oktatási eredményeket. A folyamatban lévő reformok ellenére a támogatási intézkedésekhez való hozzáférés továbbra sem kielégítő, különösen a sajátos nevelési igényű tanulók esetében, ami akadályozza a minőségi oktatáshoz való egyenlő és inkluzív hozzáférést.

(44) Továbbra is jelentős szakemberhiány áll fenn, amely a vállalkozások több mint felét érinti, és amely a munkaerő készségei és a munkaerőpiaci igények közötti eltérésre utal. Bár történt némi előrelépés a felnőttkori tanulás terén, a részvétel továbbra is alacsony, különösen az alacsony iskolai végzettségű munkavállalók körében. A munkaalapú tanulásban való részvétel továbbra is elmarad az uniós átlagtól, az alapvető digitális készségek terén fennálló hiányosságok továbbra is fennállnak, illetve továbbra is alacsony a nők részvétele a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területén. Intézkedéseket fogadtak el a szakképzés reformja érdekében, valamint a természettudományi, technológiai, műszaki tudományi és matematikai pályáknak a felső középfokú szintű matematikai ismeretek javítása révén történő megerősítése céljából. További erőfeszítésekre van szükség az átképzés és a továbbképzés fokozása, a tanárképzés megerősítése, a tantervi reformok végrehajtásának javítása, valamint a STEM-területekre való beiratkozás arányának növelése érdekében, többek között az ipari középiskolák szakosított STEM-orientált intézményekké való átalakítása, valamint a munkáltatókkal és a felsőoktatási intézményekkel folytatott szorosabb együttműködés révén. Ugyanakkor a felsőfokú végzettséggel rendelkezők alacsony aránya, a diákok magas kiáramlása és a gyenge visszatérési ráták – különösen a nagy kereslettel rendelkező ágazatokban – visszafogják a szakképzett munkaerő rendelkezésre állását. Ebben az összefüggésben a harmadik országbeli állampolgárok munkaerőpiaci integrációja továbbra is korlátozott és összehangolatlan, és hiányzik a hosszú távú befogadásukat támogató átfogó keret. A képzett szakemberek fokozott megtartása és vonzása elősegítené a munkaerőhiány kezelését és támogatná a gazdasági versenyképességet.

(45) Szlovákia egészségügyi rendszerének rezilienciája továbbra is jelentős terhelésnek van kitéve az egészségügyi szakemberek hiánya és elöregedése miatt. A személyzet létszáma elmarad az uniós átlagtól: a háziorvosok körében 21 %-os az orvoshiány, az ápolók közel egynegyede pedig hamarosan nyugdíjba vonul. Annak ellenére, hogy az egészségügyi személyzet egy részének fizetése a közelmúltban emelkedett, a megtartással kapcsolatos kihívások továbbra is fennállnak, amelyekhez hozzájárulnak a rossz munkafeltételek, az alapellátási karrierek iránti alacsony érdeklődés és az elvándorlás. A munkaerőt és az infrastruktúrát érintő hiányosságok felszámolására irányuló erőfeszítések továbbra sem elégségesek: 2023-ban az egészségügyi kiadások mindössze 2,7 %-át fordították megelőző egészségügyi ellátásra, ami messze elmarad az uniós átlagtól. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv által finanszírozott klinikák és fokozott szűrővizsgálatok ellenére ezek az intézkedések még nem javították jelentősen a hozzáférést vagy a méltányosságot. A főbb állami kórházak tartós adóssága és a hosszadalmas kifizetések a rendszer hatékonyságának hiányát tükrözik, amit a magas közvetlen költségek súlyosbítanak. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv révén némileg javult az egészségügyi szolgáltatások koordinációja. További erőfeszítésekre van azonban szükség az alapellátás és a megelőző egészségügyi ellátás – különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévők körében történő – megerősítése, a kritikus fontosságú egészségügyi termékekkel való ellátás biztosítása és a hosszú távú költségvetési fenntarthatóság biztosítása érdekében.

(46) A tartós ápolási-gondozási szolgáltatások folyamatosan alulfinanszírozottak, és továbbra is meglehetősen korlátozottak, különösen a veszélyeztetett csoportok esetében. A népesség elöregedése miatt a tartós ápolásra--gondozásra fordított közkiadások az előrejelzések szerint közép- és hosszú távon nőnek. A munkaerőhiány és a regionális egyenlőtlenségek korlátozzák a szolgáltatásnyújtást, különösen Szlovákia vidéki területein és keleti régióiban. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében bevezetett néhány kezdeti reform és beruházás ellenére a megfizethető és minőségi tartós ápoláshoz-gondozáshoz való hozzáférés továbbra is egyenlőtlen a régiók között, a közösségi gondozás pedig továbbra sem elég fejlett.

(47) Az euroövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel a Tanács 2026-ban azt ajánlotta, hogy az euroövezeti tagállamok tegyenek intézkedéseket – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik keretében – az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló 2026. évi ajánlás végrehajtása érdekében. Szlovákia esetében az 1. ajánlás hozzájárul az euroövezetre vonatkozó első, második, harmadik és ötödik ajánlás végrehajtásához, a 2. ajánlás hozzájárul az euroövezetre vonatkozó negyedik ajánlás végrehajtásához, a 3. ajánlás hozzájárul az euroövezetre vonatkozó nyolcadik és kilencedik ajánlás végrehajtásához, a 4. és 5. ajánlás hozzájárul az euroövezetre vonatkozó hetedik ajánlás végrehajtásához, a 6. ajánlás pedig hozzájárul az euroövezetre vonatkozó ötödik ajánlás végrehajtásához.

(48) A Bizottság részletes felülvizsgálatának és az egyensúlyhiány fennállására vonatkozó következtetéseinek fényében az 1176/2011/EU rendelet 6. cikke szerinti ajánlások tükröződnek az 1., a 2., a 3., és az 5. ajánlásban. Az 1. ajánlásban említett szakpolitikai intézkedések hozzájárulnak a lakhatáshoz és a háztartások adósságállományához kapcsolódó sebezhetőségek kezeléséhez. Az 1., a 2. és az 5. ajánlásban említett szakpolitikai intézkedések hozzájárulnak a külső és az államháztartási egyenlegekhez kapcsolódó sebezhetőségek kezeléséhez. Az 1., a 3. és az 5. ajánlásban említett szakpolitikai intézkedések hozzájárulnak a versenyképességhez kapcsolódó sebezhetőségek kezeléséhez. Az 1., a 2., a 3. és az 5. ajánlás – a (47) preambulumbekezdéssel összhangban – egyaránt hozzájárul az egyensúlyhiány kezeléséhez és az euroövezet gazdaságpolitikájára vonatkozó 2026. évi ajánlás végrehajtásához,

AJÁNLJA, hogy Szlovákia 2026-ban és 2027-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. A túlzott hiány megszüntetése érdekében továbbra is igazodjon a nettó kiadásoknak a Tanács által 2025. január 21-én ajánlott maximális növekedési rátájához, ugyanakkor használja ki a Tanács által aktivált nemzeti mentesítési rendelkezés által nyújtott rugalmasságot. Összességében fokozza a védelmi és biztonsági kiadásokat és készültséget, ugyanakkor biztosítsa az államadósság fenntarthatóságát és a kiadások hatékonyságát, és fokozatosan igazítsa ki a költségvetést a strukturálisan magasabb védelmi kiadások fenntartása érdekében. Biztosítsa, hogy az energiaár-emelkedés hatásának enyhítése érdekében hozott intézkedések ideiglenesek legyenek, a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások védelmére vagy az energiaigényes vállalkozások szükségleteinek kezelésére irányuljanak, és megőrizzék az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket, továbbá az intézkedések költségvetési terhei összeegyeztethetők legyenek az uniós költségvetési keretrendszer szerinti kötelezettségvállalásokkal. Tegye hatékonyabbá az adószerkezetet, többek között a munkaerőpiacot hátráltató tényezők csökkentése, valamint a környezetvédelmi és a rendszeres ingatlanadó fokozottabb alkalmazása révén. Egyszerűsítse az adórendszert és javítsa a kiadások hatékonyságát, többek között a kiadási felülvizsgálatok és a költségvetési eljárás összehangolása révén. Folytassa az adóügyi megfelelés megerősítését, többek között az adóigazgatás digitalizációjának fokozása révén. Őrizze meg az energiamegtakarításra irányuló árösztönzőket, és tegye célzottabbá a szociális kiadásokat. Gyorsítsa fel az építkezést a területrendezési és engedélyezési eljárások egyszerűsítésével, bővítse ki a magánbérleti piacot, valamint mozdítsa elő a megfizethető és szociális lakhatást, beleértve a veszélyeztetett csoportok lakásmegtartását is.

2. Biztosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében megvalósuló reformok és beruházások folytonosságát. Gyorsítsa fel a kohéziós politikai programok végrehajtására irányuló erőfeszítéseket, adott esetben a stratégiai prioritásokhoz történő forrásátcsoportosításokra és a kohéziós politikai keret félidős felülvizsgálata keretében elfogadott rugalmassági mechanizmusokra építve. Kezelje az EU keleti külső határán fekvő régiókat érintő egyedi társadalmi-gazdasági, biztonsági és polgári felkészültségi kihívásokat, beleértve a kettős felhasználású infrastruktúrába való beruházás szükségességét is.

3. Javítsa az üzleti környezetet egy kiszámíthatóbb szabályozási keret létrehozásával, valamint annak biztosításával, hogy a hatásvizsgálatok és az érdekelt felekkel folytatott konzultációk beépüljenek a jogalkotási folyamatba. Számolja fel a szolgáltatásnyújtás még meglévő akadályait. Kezelje az irányítási struktúrák széttöredezettségét, többek között a helyi önkormányzatok reformjának előkészítése révén. Javítsa az e-kormányzati szolgáltatások nyújtását és a kapcsolódó felhasználói élményt. Biztosítsa a közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos átláthatóságot és versenyt. Erősítse meg az igazságszolgáltatási rendszert, beleértve annak függetlenségét, és fokozza a korrupcióellenes keret hatékonyságát, többek között a magas szinten elkövetett korrupciós ügyekben folytatott megfelelő, autonóm és hatékony felderítés, nyomozás és büntetőeljárások, valamint a rendőrség és az ügyészség számára biztosított megfelelő szintű speciális kapacitások biztosítása révén.

4. Folytassa a gigabites konnektivitás bővítését, különösen a rosszul ellátott területeken. Fokozza a digitális technológiák elterjedését, különösen a kkv-k körében, a bevezetésük szűk keresztmetszeteinek megszüntetésével. Fejlessze a kutatási és innovációs szakpolitikát az állami K+F beruházások további növelésével, a K+I irányítási, finanszírozási és értékelési rendszereinek észszerűsítésével, a vállalkozások és a kutatási ágazat közötti együttműködés ösztönzésével, valamint a K +F adókedvezmények rendszerének felülvizsgálatával a kkv-k nagyobb támogatása érdekében.

5. Mozdítsa elő az ipari versenyképesség előmozdítását célzó beruházásokat, többek között a dekarbonizáció és a villamosítás, valamint a gazdasági diverzifikáció ösztönzésével. Gyorsítsa fel az energiaellátás diverzifikálását az orosz forrásoktól való függőség fokozatos megszüntetése érdekében. Gyorsítsa fel a megújuló energiaforrások, különösen a szélenergia elterjedését, és tegye hatékonyabbá a hálózathoz való csatlakozásra vonatkozó eljárásokat. Támogassa a hálózatokba, különösen a villamosenergia-hálózatokba, valamint a fűtési ágazat dekarbonizációjába történő további beruházásokat. Támogassa a kibocsátásmentes mobilitás további bevezetését, reformálja meg a közlekedési beruházások irányítását, valamint korszerűsítse és erősítse meg a fenntartható közlekedési infrastruktúrába, különösen a vasúti hálózatba irányuló beruházásokat. Erősítse meg az erőforrás-termelő hulladékgazdálkodást, a települési és csomagolási hulladék újrafelhasználását, valamint a természeti erőforrások megőrzését, és növelje az éghajlatváltozás hatásaival szembeni és a vízügyi rezilienciát, többek között a természetalapú megoldások általános érvényesítése és a nemzeti parkok övezetekbe sorolásának véglegesítése révén.

6. Erősítse meg az alulreprezentált csoportok munkaerőpiaci részvételét, különösen a magas munkanélküliséggel küzdő régiókban, és mozdítson elő rugalmasabb munkafeltételeket. Növelje a három év alatti gyermekek részére biztosított megfizethető és magas színvonalú kisgyermekkori nevelés és gondozás elérhetőségét. Biztosítsa a minőségi oktatáshoz való egyenlő és inkluzív hozzáférést minden szinten, az alapkészségek oktatására helyezve a hangsúlyt, többek között a hátrányos helyzetű gyermekek számára. Bővítse a felnőttek átképzési és továbbképzési lehetőségeit, többek között a digitális készségekbe és a tanárképzésbe való beruházás, valamint a természettudományos, a technológiai, a műszaki tudományos és a matematikai oktatási programokba való beiratkozási arány növelése révén. Fokozza a képzett szakemberek megtartását és vonzását a munkaerőhiány kezelése érdekében. Javítsa az alapellátást és terjessze ki a megelőző egészségügyi intézkedéseket. Erősítse meg az egészségügyi és a tartós ápolási-gondozási rendszerek rezilienciáját és költségvetési fenntarthatóságát, továbbá biztosítsa a megfizethető és minőségi tartós ápolás-gondozást, különösen a közösségi gondozás további bővítése révén.

Kelt Brüsszelben, 2026. július 10-én.

a Tanács részéről

az elnök

S. HARRIS